

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/472
KARAR NO : 2021/449
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Davacının 1416 sayılı Kanun uyarınca yurt dı ında burslu olarak yapmaya ba ladı ı doktora ö renimini yarım bırakmasından sonra, mecburi hizmet görevinin ba latılması talebinin zımnen reddine ili kin i lemin iptali istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : F.B.
Vekili : Av. .K.
Davalı : Milli E itim Bakanlı ı
Vekili : Av. A.S. . Av. H.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin Karamano lu Mehmetbey Üniversitesi adına 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun uyarınca yurt dı ında burslu olarak yapmaya ba ladı ı doktora ö renimini maruz kaldı ı olumsuzluklar nedeniyle tamamlayamayaca ını belirterek yurt dı ında yüksek lisans ve doktora ö reniminde geçen süreleri zorunlu hizmet olarak ifa etmek amacıyla yapılan ba vuru üzerine, taahhüdünü ihlal etti inden bahisle 1416 sayılı Kanun uyarınca 24.286,31 TL, 150.047,82 ngiliz Sterlini ve 984,00 ABD Doları borç çıkartılması ve borcun tamamının 30 gün içinde ödenmesi ya da taksitle ödeme teklifinde bulunulmaması halinde Hazine alaca ının tahsili için kefillerle birlikte hakkında dava açılaca ı belirtilmek suretiyle tesis edilen 02/12/2019 tarihli ve E.23854877 sayılı i lemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdi i cevap dilekçelerinde, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekti inden bahisle görev itirazında bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K N B A V U R U S Ü R E C

A. dari Yargıda

3. Ankara 6. dare Mahkemesi E.2020/982, K.2020/1384 sayılı dosyasında 24/09/2020 tarihinde, "*dava konusu i lemin iptaline*" karar vermi , bu karara kar ı istinaf isteminde bulunulmu tur.

4. Ankara Bölge dare Mahkemesi 4. dari Dava Dairesi, E.2020/2618, K.2020/2942 sayılı dosyada, 23/11/2020 tarihinde "*Davalı idarenin görev itirazı üzerine, bu konuda herhangi bir karar verilmeden esas hakkında hüküm kuruldu u*" gerekçesiyle istinaf ba vurusunun kabulüne ba vuruya konu mahkeme kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı mahalline iade etmi tir.

5. **Ankara 6. dare Mahkemesi E.2021/42 sayılı dosyada 15/01/2021 tarihinde, "2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında iptal davası niteli inde bulunan uyu mazlı ın görüm ve çözümünde görevli yargı yerinin, idari yargı oldu u"** gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddine karar verilmi tir.

6. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ına gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı 1 Çıkarılmasına li kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

7. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı, *"taahhütname ve kefalet senedinin, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye kar ı taahhütte bulunulması kar ısında, davacının, belirtilen miktarın ödenmesine ili kin i lemin iptali istemiyle açtı ı davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u"* görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10.maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılmasına karar vererek dosyayı 08/06/2021 tarihli ve 2021/59702 sayılı görü yazısı ile Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılmasına ili kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

"(...)Konunun çözümü için uyu mazlı ın temelini olu turan i lemin incelenmesi gerekmektedir. Dava konusu uyu mazlık, taraflar arasındaki sözle meden, di er bir ifadeyle taahhütname ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklanmaktadır. 1416 sayılı Kanun'un 10. maddesinde: "Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararla tırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifa edeceklerine dair Maarif Vekaletince birer taahhütname alınır ve bu taahhütnamelerin tasdikli birer sureti alakadar makamlara verilir." ekinde, 19. maddesinde: "Geriye ça rılan talebe ile tahsillerini bitirerek iki ay zarfında avdet eylemeyen, 17 nci ve 18 inci maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmeyen talebe ile bunlardan mecburi hizmet müddeti içinde istifa eden veyahut memuriyetten ihraç cezasına u rayanlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 34 üncü maddesine göre tahsil masraflarını faizleriyle birlikte ödemeye mecburdur. / Yurt dı ına gönderilenlerden ruh veya beden sa lı ının ö renimini sürdürmesine imkân tanınmaması durumu, e itim ve ara tırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak sa lık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Millî E itim Bakanlığı nca istenen di er destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin ö rencilikle ili i kesilir. Bu ki ilerden tahsil masrafı istenmez ve bu ki iler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz." ekinde düzenleme yer almaktadır.

Olayda, davacı yurt dı ına ö renim için gönderilmeden önce Ni de 4. Noterli inin 21/11/2011 tarihli ve 12207 yevmiye numaralı taahhütname ile aynı Noterli in 25/04/2012 tarihli ve 3794 yevmiye numaralı kefalet senedi ile yüklenme senedi hükümlerinin ihlal edilmesi halinde senette belirtilen tutarı Millî E itim Bakanlığı na ödemeyi kabul ve taahhüt etmi tir. Söz konusu taahhütname ve kefalet senedi ile mecburi hizmet yükümlülü ü ya da parasal kar ılı ı taahhüt edilmek suretiyle Millî E itim Bakanlığı ile davacı arasında, tarafların kar ılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözle me ili kisi kuruldu u açıktır. Davacının yurt dı ı ö renimini tamamlayamaması sebebiyle davalı idarenin taahhütname ve kefalet senedi uyarınca 24.286,31 TL, 150.047,82 ngiliz Sterlini ve 984,00 ABD Dolarının ödenmesi gerekti ine ili kin i leminin iptali istemiyle de davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Bu nedenle, taahhütname ve kefalet senedinin, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye kar ı taahhütte bulunulması kar ısında, davacının, belirtilen miktarın ödenmesine ili kin i lemin iptali istemiyle açtı ı davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tir.

Uyu mazlık Mahkemesinin, 30/12/2013 tarihli ve 2013/1820-2024; 30/12/2013 tarihli ve 2013/1621-1834; 02/06/2014 tarihli ve 2014/667-706 sayılı örnek kararlarında da benzer hususların açıkça vurgulandı ı görülmektedir."

8. Aksi yöndeki görü ü bilinmekle Danı tay Ba savcısının yazılı dü ünncesinin istenmesine gerek görülmemi tir.

III. LG L HUKUK

9. 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 10. maddesi öyledir:

“Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararla tırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifa edeceklerine dair Maarif Vekaletince birer taahhütname alınır ve bu taahhütnamelerin tasdikli birer sureti alakadar makamlara verilir.

10. Aynı Kanun'un 11. maddesi ise öyledir:

“Bir talebenin tahsilini ikmal etmesi o talebenin tahsil planında gösterilen merhaleleri geçmesi demektir. Hastalık veya herhangi me ru ve fevkalade bir hal vakı olmadıkça talebenin tahsil planında gösterilen müddette tahsilini bitirmemesi o talebenin geriye ça rılmasını icap ettirir.”

11. Söz konusu Kanun'un 19. maddesinde u düzenlemeye yer verilmi tir:

“Geriye ça rılan talebe ile tahsillerini bitirerek iki ay zarfında avdet eylemeyen, 17 nci ve 18 inci maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmeyen talebe ile bunlardan mecburi hizmet müddeti içinde istifa eden veyahut memuriyetten ihraç cezasına u rayanlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 34 üncü maddesine göre tahsil masraflarını faizleriyle birlikte ödemeye mecburdur. (Ek cümle:3/6/2021-7326/14 md.) Faiz borcunun hesaplanmasında, ö rencilerin taahhüdünü ihlal etti i tarih faiz ba langıç tarihi olarak esas alınır.

Yurt dı na gönderilenlerden ruh veya beden sa lı ının ö renimini sürdürmesine imkân tanınmaması durumu, e itim ve ara tırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak sa lık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Millî E itim Bakanlı nca istenen di er destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin ö rencilikle ili i kesilir. Bu ki ilerden tahsil masrafı istenmez ve bu ki iler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. lk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; ba vuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anlaşılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın nelenmesi

13. Raportör-Hakim Engin SEL MO LU' nun, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, davacının 1416 sayılı Kanun uyarınca yurt dı nda burslu olarak yapmaya ba ladı ı doktora ö renimini yarım bırakıp ülkeye döndükten sonra, yurt dı nda yüksek lisans ve doktora ö reniminde geçen süreleri zorunlu hizmet olarak ifa etmek amacıyla

yaptı ı ba vuru üzerine, kefalet senedi ile ödemeyi taahhüt etti i tazminatın ödenmesi için ba latılan davalı dare i leminin iptali istemiyle açılmış tır.

15. Dosyanın incelenmesinde; davacının idareye mecburi hizmet görevinin ba latılmasına ili kin ba vurusu üzerine davalı idarenin kefalet senedi uyarınca borç çıkarılmasına dair dava konusu i lemi tesis etti i görülmektedir. dare mecburi hizmete ba latılması istemine ili kin olarak, davacının kefalet senedi ile ödemeyi taahhüt etti i tazminatın ödenmesini istemek suretiyle davacının talebini zımnen reddetmi tir. Bu sebeple öncelikle uyu mazlı ın temelinde Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın ba vurusunda yer verilen Uyu mazlık Mahkemesi kararlarında belirtildi i gibi kefalet senedinin de il, mecburi hizmet görevinin ba latılmamasının bulundu u anla ılmakla, söz konusu i lemin hukuki niteli inin ortaya konulması gerekmektedir.

16. Dosya kapsamına ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, uyu mazlı ın temelinde salt statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülöklere dair mecburi hizmet görevine ba latma, ülkeye geri ça ırma gibi hususların bulundu u dikkate alındı ında, 1416 sayılı Kanun'un 11. ve 19. maddelerine göre yapılması istenen mecburi hizmet görevlendirmesi istemi üzerine idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan i leme ili kin uyu mazlı ın 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın ba vurusunun reddine karar verilmesi gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDU UNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın BA VURUSUNUN REDDİNE,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KARAR OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN